Ακαδημαϊκό έτος: 2014-1015

ΟΙ ΡΗΤΡΕΣ "Take-or-Pay" ΣΤΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ

της

Πηνελόπης Παπαθανασίου

Αρ. Φοιτ. Ταυτ……

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στο Διεθνές και Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο (LLM)

Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου

Πάφος, Κύπρος

2015

Οι Ρήτρες “Take-or-Pay” στις συμβάσεις προμήθειας φυσικού αερίου

Διπλωματική Εργασία

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στο Διεθνές και Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο (LLM)

Επιβλέπων καθηγητής

Δρ. Θωμάς-Νεκτάριος Παπαναστασίου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία πραγματοποιείται στα πλαίσια εκπόνησης πτυχιακής μελέτης και αφορά το μάθημα Δίκαιο της Ενέργειας. Ο ενεργειακός εφοδιασμός και η ενεργειακή ασφάλεια βρίσκονταν ανέκαθεν στο επίκεντρο σημαντικών εξελίξεων σε θεσμικό, οικονομικό και γεωπολιτικό επίπεδο, και για το λόγο αυτό ο τομέας της ενέργειας προσελκύει ολοένα και περισσότερο το ενδιαφέρον. Η απελευθέρωση της αγοράς ενεργείας οδήγησε στην εμφάνιση νέων θεσμών, αλλά και ενός δαιδαλώδους νομοθετικού πλαισίου. Η ευρύτητα του θέματος είναι δεδομένη, στο πλαίσιο, όμως, της παρούσας εργασίας θα εστιάσουμε στις ρήτρες take-or-pay ή άλλως στις ρήτρες υποχρεωτικής αγοράς ανεξαρτήτως παραλαβής, οι οποίες εμπεριέχονται, κατά κύριο λόγο, σε μακροχρόνιες συμβάσεις προμήθειας φυσικού αερίου (εφεξής φ.α.) μεταξύ προμηθευτών και αγοραστών, οι οποίες παρέχουν αφενός ασφάλεια στη ζήτηση για τον παραγωγό και αφετέρου σταθερή προμήθεια για τον αγοραστή. Ωστόσο, το σταθερό αυτό περιβάλλον που είχε δημιουργηθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αρχίσει να διαφοροποιείται και συγκεκριμένα, λόγω της αυξανόμενης ευελιξίας που παρέχει το υγροποιημένο φυσικό αέριο (Υ.Φ.Α.) και οι αγορές spot[1], η εφαρμογή των μακροπρόθεσμων συμβάσεων με ρήτρες take-or-pay έχει αρχίσει να διαφοροποιείται, κυρίως από την πλευρά των αγοραστών.

Αν και οι ρήτρες take- or-pay χρησιμοποιούνται ευρέως σε πολλές έννομες τάξεις, δεν έχουν, ακόμα, καθοριστεί οι κανόνες που ισχύουν για τις ρήτρες αυτές. Έτσι η παρούσα μελέτη διαρθρώνεται σε δύο μέρη, με επιμέρους ενότητες. Στο πρώτο μέρος διερευνάται, εν γένει, η νομική φύση των ρητρών "Take-or-pay" στην βιομηχανία φυσικού αερίου. Εκκινώντας από μία συνοπτική επισκόπηση της αγοράς φυσικού αερίου σε Ηνωμένες Πολιτείες και Ευρώπη, γίνεται μία προσπάθεια οριοθέτησης της έννοιας και της εν τοις πράγμασοι λειτουργίας των ρητρών υποχρεωτικής αγοράς ανεξαρτήτως παραλαβής (ρήτρες "Take-or-pay"), ως μηχανισμού κατανομής κινδύνων σε μακροχρόνιες συμβάσεις και ως εγγύησης για την Χρηματοδότηση έργου. Ακολουθεί παράθεση των γενικών αρχών ισχύος και λειτουργίας των ρητρών "Take-or-pay" στα δικαιϊκά συστήματα του common law και του civil law.

Το δεύτερο μέρος της παρούσας επικεντρώνεται στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο και συγκεκριμένα, εξετάζονται οι ρήτρες "Take-or-pay", οι οποίες συμπεριλαμβάνονται

σε μακροχρόνιες συμβάσεις προμήθειας φυσικού αερίου υπό το πρίσμα του ενωσιακού δικαίου. Η ανάλυση εκκινεί από την ανάδειξη και την αξιολόγηση του διπόλου απελευθέρωση της αγοράς και ασφάλειας ενεργειακού εφοδιασμού, που αποτελεί κεντρικό άξονα της ευρωπαϊκής πολιτικής στον τομέα της ενέργειας τα τελευταία χρόνια. Με δεδομένο ότι οι ρήτρες "Take-or-pay", αλλά και εν γένει, οι μακροχρόνιες συμβάσεις φυσικού αερίου εμπίπτουν στο ρυθμιστικό πεδίο των κανόνων ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρατίθεται ανάλυση των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εν συνεχεία, διερευνάται το κανονιστικό πλαίσιο, οι νομικές εξελίξεις του παράγωγου ευρωπαϊκού δικαίου και ο τρόπος με τον οποίο οι τελευταίες επηρεάζουν την εφαρμογή και την λειτουργία των ρητρών υποχρεωτικής αγοράς ανεξαρτήτως παραλαβής, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ακολουθεί εμπειρική διερεύνηση της λειτουργίας των μακροχρόνιων συμβάσεων προμήθειας ενέργειας με ενσωματωμένες τις ρήτρες αυτές.

ABSTRACT

This work is done in preparation and final study to the course Law of Energy. O Energy supply and energy security have always been at the heart of important developments at the institutional, economic and geopolitical level, and for this reason the energy sector increasingly attracts. The liberalization of the energy market has led to the emergence of new institutions, but a tortuous legislative framework. The broadness of the matter is given in the context, however, this work will focus on clauses take-or-pay or otherwise to-pay clauses with take the which contained, primarily in long-term gas supply contracts (the FA) between suppliers and buyers, providing both safety demand for the producer and the other stable supply to the buyer. However, this constant environment that had been created in the European Union has begun to change and particularly because of the growing flexibility provides liquefied natural gas (LNG) and shopping spot, the implementation of long term contracts with take clauses -or-pay has begun to differentiate, particularly on the part of buyers.

Although the clauses take- or-pay are widely used in many jurisdictions have not , yet, determine the rules applicable to those clauses. Thus, the present study is divided into two parts, with subsections. In the first part investigated , in general , the legal nature of the terms "Take-or-pay" in the gas industry. Starting with a brief overview of the gas market in the United States and Europe, is an attempt delimitation of the concept and de facto operation of take- or-pay clauses (clauses "Take-or-pay"), as a risk-sharing mechanism in long-term contracts , and as a guarantee for financing the project. Below is list of the general principles of validity and operation of clauses "Take-or-pay" systems of law in the common law and civil law.

The second part of this focused in European Law, namely, the clauses examined "Take-or-pay", which are included in long-term gas supply contracts in the light of EU law. The analysis is based on the promotion and evaluation of dipole market liberalization and security of energy supply, which is a centerpiece of EU policy in the energy sector in recent years.

Given that the clauses "Take-or-pay", but in general, the long-term gas contracts fall within the scope of EU competition rules, is an analysis of Articles 101 and 102 of the Treaty on European Union. It then investigates the regulatory framework, the legal developments of secondary European law and the way in which they have an impact on the implementation and operation of take-or-pay clauses, within the European Union.

Below is an empirical investigation of the operation of long-term supply contracts with embedded these clauses.

Θέμα: **«Οι Ρήτρες "Take-or-Pay" στις συμβάσεις προμήθειας φυσικού αερίου»**

<u>Πίνακας Περιεχομένων</u>:

I. Εισαγωγή ……..… σελ. 2

II. Μέρος Πρώτο: Νομική Φύση των ρητρών "Take-or-pay"

1. Ρήτρες "Take–or-pay" ……...…….. σελ. 5

α. Ιστορική αναδρομή ……..... σελ. 5

β. Οριοθέτηση της έννοιας ……. σελ. 9

2. Σκοπός των ρητρών "take or pay" ……..……. σελ. 10

α. Ρήτρες "Take-or-pay" ως μηχανισμός κατανομής κινδύνων σε μακροχρόνιες συμβάσεις ……..…… σελ. 13

β. Ρήτρες "Take-or-pay" ως εγγύηση για την Χρηματοδότηση Έργων ……...… σελ. 14

γ. Λειτουργία των ρητρών "Take-or-pay"……...…….... σελ. 14

3. Συγκριτικό Δίκαιο ……..…… σελ. 13

α. Οι ρήτρες "Take-or-pay" στο σύστημα του common law ……... σελ. 16

β. Οι ρήτρες "Take-or-pay" στο σύστημα του civil law ……...…... σελ. 19

III. Μέρος Δεύτερο: Ρήτρες "Take-or-pay" υπό το φως του Ενωσιακού Δικαίου

1. Ενεργειακός Εφοδιασμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης & Απελευθέρωση της Αγοράς ……..……..... σελ. 22

α. Εξασφάλιση εφοδιασμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης με φ.α. ……..… σελ. 22

β. Φιλελευθεροποίηση της αγοράς αερίου στην ΕΕ και ρήτρες "Take-or-pay" ..……..……..… σελ. 27

2. Ευρωπαϊκό Δίκαιο & ρήτρες "Take-or-pay" ……...…….... σελ. 30

α. Ευρωπαϊκό Δίκαιο Ανταγωνισμού ……...……..…... σελ. 30

β. Οι ρήτρες "Take-or-pay" υπό το πρίσμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ... σελ. 38

3. Νομολογιακά Παραδείγματα ……... σελ. 40

IV. Επίλογος ……..….. σελ. 44

Βιβλιογραφικές Αναφορές …… σελ. 46